

Præsterne paa fast Lønning, og der er i saa Henseende tilveiebragt en Mængde Dplysninger. Det har da, uden at man tænkte paa at sætte alle Præsterne paa en Gage af 2000 Rd., viist sig, at alle de paagjældende Gienkomme, Tiender osv. capitaliserede og indbragne under Statskassen ikke vilde være tilstrækkelige til dermed at lønne Præsterne, men at det, at sætte Præsterne paa fast Gage, endogsaa vilde medføre Udgifter for Statskassen. Hvorledes man saa kan faae Noget tilovers til Almuefolevæsenet, seer jeg ikke. — Med Hensyn til Folkehøiskolerne skal jeg henholde mig til, hvad der er blevet yttret af det ærede Medlem for Ringkjøbing Amts 2den Valgkreds (Maberg). Jeg har som saa mange Andre hilset disse Høiskoler med Glæde som et Tegn paa, at der i Befolkningen var en Trang til videre gaaende Uddannelse, og at der ogsaa hos Mange var Villie til at afhjælpe denne Trang saa godt, som de formaade; men jeg troer ogsaa, at der ved Siden deraf er kommet meget Usundt frem, og at disse Skoler paa flere Steder istedetfor at virke gavnlig for Dplysningen snarere have virket skadelig, idet den Dplysning, der gives i flere af dem, er i den Grad overfladisk og tom, at den virkelig ikke paa nogen Maade kan gjøre Eleverne mere skikkede til at blive dygtige Borgere i Samfundet end tidligere. Vi have jo Programmer fra flere af disse Skoler, og vi see deraf, hvorledes de unge Mennesker i Løbet af et halvt Aar og uden synderlige Forfundskaaber bringes saa særdeles vidt, at man maa forbauses derover, ja, man maa næsten troe, at det er Mirakelure, der udføres. Som sagt, jeg veed, at mange af disse Skoler ere dygtige og gode og have virket godt; men jeg veed ogsaa, at flere af dem staae paa et derafra heelt forskjelligt Standpunkt; jeg troer derfor, at der er Anledning til at være noget varsel med, saaledes som det her er foreslaet, at uddele større Understøttelser til disse Skoler, naar man ikke har Leilighed til, saaledes som det ellers altid er Tilfældet, naar man yder Understøttelse, at kontrollere Anvendelsen deraf, og det er bekjendt nok, at flere af disse Skoler efter det Princip, hvorpaa de ere byggede, vægre sig ved at indrømme nogenst

Control og vægre sig ved paa den ene eller anden Maade at aflægge Prøver paa, til hvilket Standpunkt de have bragt deres Elever. Dette er Noget, som de naturligviis ere fuldstændig berettigede til at vægre sig ved; men paa den anden Side forekommer det mig ogsaa, at Staten ikke kan uddele Understøttelse til Noget, som den ikke veed, hvad er. Jeg skal derfor for mit Bedkommende tilraade at blive staaende ved det Bidrag, vi hidtil have ydet til Folkehøiskolerne, og ikke at forøge dette yderligere.

Rør: Den sidste Deel af det ærede Medlems Foredrag tiltræder jeg saa fuldstændig, at jeg ikke skal sige Noget dertil (Hør!). Jeg hører, at endel ærede Medlemmer more sig med at raabe „Hør“, formodentlig fordi den ærede sidste Taler og jeg ellers kun meget sjældent samstemme; men det er maaffee et Svingpeg paa, at der er saameget mere Sandt i, hvad han sagde om det omhandlede Punkt, naar to ellers saa yderlig modsatte Ansuelser mødes i deres Dpfattelse af det Samme. — Det gjør mig forsaavidt ondt, at jeg seer mig nødsaget til med et Par Ord at imødegaae det ærede Medlem for Randers Amts 1ste Valgkreds (Jacob Jensen). Hans hele Fremstilling af, at vi alvorligen maae lægge os paa Hjerte at tilveiebringe en bedre Dplysning blandt den fattige Deel af Befolkningen, indeholder en saa smut Taale, at jeg naturligviis skal være med til at stasse den Fremme paa ethvert Punkt, hvor det er mig muligt at see, at den virkelig kan fremmes paa en praktisk Maade, og dersom det var muligt for en Pris af 300 Rd. pr. Amt at stasse den fattige Deel af Befolkningen en saa tilstrækkelig Dplysning, at man kunde sige: nu staaer den i Dplysning vintrent paa lige Fod med de bedre Stillede i Samfundet, saa vilde denne Dplysning være tilveiebragt for saa godt Kjøb, at det vilde være Synd ikke at bevilge en saadan Sum; men da jeg har en anden Dpfattelse af hele dette Spørgsmaal, er det en Selvfølge, at jeg ikke kan støtte det fremkomne Forslag. Jeg antager ogsaa, at de Fleste her i Salen maae være enige om, at en saadan Sum her kun vil være som en Draabe i Havet, og jeg skal